

Gombavizsgáló

Tantervi, tantárgyi kapcsolódás: Mérések, mértékegységek, mérőeszközök; Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás; Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái; természettudomány; magyar nyelv; vizuális kultúra

Tevékenység rövid leírása: A többsejtű kalapos gombák testfelépítésének megfigyelése.

Megismerési módszer: megfigyelés, leírás, összehasonlítás, mérés

Cél: A többsejtű kalapos gombák felépítésének megismerése, összehasonlítása. Az ehető és mérgező gombák hasonlóságaira felhívni a figyelmet.

Anyag, eszköz: bármilyen (nem mérgező) kalapos gomba (csoportonként legalább kettő, egy fiatalabb és egy idősebb), nagyító, fehér papírlap, jegyzetfüzet, a papír alá kemény alátét a rajzoláshoz, írószerszám

Időigény: 30 perc

TEVÉKENYSÉG MENETE

1. Alakítsunk 4-5 fős csoportokat, minden csoport külön vizsgálódik!
2. Csoportonként tegyünk a földre (fatörzsre, sziklára, asztalra stb.) néhány gombát! Üljük körbe, figyeljük meg a felépítését, és rajzoljuk le a részeit!
Vizsgáljuk meg, hogy van-e gallérja, bocskora, milyen színűek a lemezei! Megnézhetjük a **2.1. mellékletet** is összehasonlításképpen.
3. Hasonlítsuk össze a kisebb (fiatalabb) és nagyobb gombákat, méret, szín, forma és a lemezek színe szerint! Mérjük le egyiket és másikat is vonalzóval!
4. Hasonlítsuk össze egy gyilkos galócával! Ez valószínűleg nem lesz élőben (ha van, akkor csak a tanár fogja, mutassa), ezért használjuk a melléklet képét! (**2. melléklet**).
5. Válasszuk el a tönköt és a kalapot! Tegyük a kalapot lemezekkel lefelé egy fehér papírlapra! Kopogtassuk meg a kalapot, majd óvatosan emeljük fel, és figyeljük meg nagyítóval a kihullott spórákat! (Előfordulhat, hogy ez a művelet csak néhány óra múlva végezhető el sikerrel.)

VÁLTOZATOK

A gyilkos galóca helyett mutathatunk más mérgező gombát is, aminek van gallérja és bocskora. Legjobb, ha sikerült egy ehető-mérgező párt találnunk, amelyek külsőre hasonlítanak egymásra.

HÁTTÉR

Gombavizsgálónak igazából a gombaszakértőt hívják, aki rendelkezik ilyen végzettséggel.

A többsejtű gombák különleges élőlények, nem állatok, nem növények. Helyhez kötöten élnek, sejtjeiket kitintartalmú sejtfal határolja, ami az ízeltlábúak külső vázának alkotója is. Nincsenek színtesteik, ezért kész szerves anyagokat vesznek fel és hasznosítanak az anyagcseréjükben. Testük gombafonalak szövedékéből áll, bennük képződnek a spórák, amelyek megfelelő körülmények között ismét gombafonalakat hoznak létre, így szaporodik a gomba. A fejlettebb kalapos gombák testében a sűrűn egymás mellé rendeződő sejtfonalak tönkből és kalapból álló termőtestet alakítanak ki. Az ehető kalapos gombákból finom ételeket lehet főzni, de sok ehető gombának van hasonló kinézetű mérgező párja, amellyel könnyen össze lehet keverni, ráadásul a fiatalabb és idősebb példányoknak más-más a megjelenési formája. A begyűjtött gombát mindig vizsgáltsuk meg gombaszakértővel, és csak ellenőrzött helyről származó gombát vegyünk!

1. melléklet: Kalapos gomba testfelépítése

2. melléklet: Gyilkos galóca